

UČEBNICE HRY NA ALTOVOU ZOBCOVOU FLÉTNU M. ZIMMERMANN

Jan Kvapil

ZIMMERMANN, M. *Die Altblockflöte, spielen - lernen - musizieren. Band 1.* München: Ricordi 7. vydání 2005, 104 s. ISBN 3-931788-64-4

ZIMMERMANN, M. *Die Altblockflöte, spielen - lernen - musizieren. Band 2.* München: Ricordi 4., přepracované a rozšířené vydání 2004. 96 s. ISBN 3-931788-65-2

Mezi učebnicemi a metodickými materiály věnovanými výuce hry na zobcovou flétnu zaujímají význačné postavení publikace M. Zimmermanna vydávané nakladatelstvím Ricordi.

Manfredo Zimmermann se narodil v roce 1952 v Buenos Aires v Argentině. V rakouském Grazu vystudoval v roce 1976 hru na zobcovou flétnu a na barokní příčnou flétnu, na proslulé basilejské Schole Cantorum absolvoval v roce 1980. Od té doby pravidelně vystupuje na koncertních pódiiích, natáčí pro nahrávací společnosti, rozhlas i televizi, avšak největší dopad v mezinárodním měřítku má jeho činnosti pedagogická a publikační. Od roku 1987 je profesorem vysoké hudební školy v Kolíně nad Rýnem. Zimmermannovy edice barokních skladeb, učebnice i další metodická díla vycházejí ve významných hudebních nakladatelstvích.

Die Altblockflöte, spielen - lernen - musizieren je dvoudílná učebnice cílená především na děti od 10 let. Její koncepce umožňuje i vzdělávání dospělých, autor považuje za výhodu, získal-li žák předchozí přípravu ve hře na sopránovou zobcovou flétnu. Učivo ve dvou svazcích je členěno na 12 kapitol, postupuje od úplných začátků k poměrně náročným kompozicím a technickým prvkům.

V úvodní kapitole se setkáme s hmaty pro tóny e'', d'', c''. V každé následující kapitole je představeno několik nových prstokladů. Po absolvování obou sešitů žák ovládá tóny v celém rozsahu nástroje (2 a půl oktávy) včetně nejvyššího rejstříku, kde je nezbytné zakrývání spodního tónového otvoru. Prstoklady jsou znázorněny graficky, na konci obou dílů jsou v přehledné tabulce uvedeny i alternativní hmatové kombinace a prstoklady trylkové s nezbytným slovním komentářem. V celé učebnici se objevují krátká cvičení přesně cílená

na jednotlivé prvky prstové techniky, v závěru 2. dílu pak stupnicová a akordická cvičení pro všechny tóniny.

Od samého počátku je věnována velká pozornost výuce artikulace. Přesné metodické pokyny procházející oběma svazky jsou doplněny cvičeními v závěru jednotlivých kapitol a rozšiřující dvojstranou na konci 1. dílu. Kromě technických aspektů nasazení Zimmermann uvádí i pokyny pro stylové užití jednotlivých artikulačních slabik.

Rozmanitý hudební materiál učebnice je tvořen skladbami ze všech oblastí typických pro zobcovou flétnu. Najdeme zde lidové písně takřka z celého světa, kánony, transkripce středověkých vokálních kompozic, renesanční hudbu polyfonní i taneční, variace nad ostinátním basem, úryvky z barokních sonát či suit i řadu skladeb současných. Většina přednesového materiálu má formu duet, předpokládá se, že žák bude hrát společně s učitelem, případně s dalším studentem.

Samostatnou zmínku zaslouží skladby i skladbičky autora učebnice. Kromě řady cvičení komplexně rozvíjejících technické dovednosti přináší Zimmermann od 2. kapitoly poutavé skladby, v nichž seznamuje žáka s jednotlivými prvky používanými v moderních kompozicích pro zobcovou flétnu. Výborně zpracovaný přehled používaných technik i s metodickými pokyny tvoří samostatné oddíly v závěru obou dílů učebnice.

V intonačních cvičeních pro dva hráče jsou žáci postupně uváděni do problematiky ladění ve flétnovém ansámbly a učí se vnímat i hrát čisté (= netemperované) intervaly. V závěru 1. dílu najdeme 6 stránek vynikajících tónových cvičení v grafickém zápisu a cvičení na vibrato. Rozmanitá cvičení, která se vyskytují v celé učebnici, šťastně kloubí zdokonalování různých oblastí techniky a rozvoj tvořivosti žáka (obměny nebo dokončování skladeb, hraní skladby v kontrastních náladách, improvizace na různá témata s využitím moderních prvků).

Učebnice obsahuje výborně zpracované základní pokyny k interpretaci skladeb různých stylových období. Autor seznamuje čtenáře například s artikulací typickou pro francouzskou barokní hudbu, s několika způsoby hraní trylků, prstovým vibratem i dalšími ozdobami 17. a 18. století.

Die Altblockflöte M. Zimmermanna je po všech stránkách kvalitní publikace. Přináší ohromující množství metodických poznatků i přitažlivých skladeb, které umožňují poznat repertoár nástroje v celé jeho rozmanitosti. Učebnice neopomíjí ani zákonitosti historické interpretace, zkrátka patří k tomu nejlepšímu.

mu v daném oboru. Přestože zatím existuje pouze v německém originále, měli by se s ní důkladně seznámit všichni učitelé hry na zobcovou flétnu na ZUŠ.

Jan Kvapil
Katedra hudební výchovy
Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci
Žižkovo nám. 5
771 40 Olomouc
kvapil@mybox.cz

e-PEDAGOGIUM

III / 2009

Nezávislý odborný časopis
určený pedagogickým pracovníkům
všech typů škol

Univerzita Palackého v Olomouci
Pedagogická fakulta

Časopis e-Pedagogium je zařazen do „Seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik“ schváleného Radou pro výzkum a vývoj dne 20. 6. 2008.

Adresa on-line časopisu: <http://www.upol.cz/fakulty/pdf/e-pedagogium/>

Tato publikace neprošla jazykovou úpravou.
Za obsahovou správnost odpovídají autoři jednotlivých příspěvků.

Vědecká redaktorka a předsedkyně redakční rady:
prof. PhDr. Helena Grecmanová, Ph.D.

Příspěvky prošly recenzním řízením.
Jména recenzentů budou zveřejněna v posledním čísle daného ročníku časopisu.

ISSN 1213-7758 tištěná verze
ISSN 1213-7499 elektronická verze